

”Vil Norge, som er formandskab i Ministerrådet i 2006, tage handsken op og føre samarbejdet ind i en forsterket politisk æra?”

Det var utfordringen René Høyer Jørgensen, senior rådgiver i Nordisk Ministerråds sekretariat, kastet fram til ”Debatt” i Arbeidsliv i Norden nr 3-2005. Hans poeng er at det akkurat nå foreligger en historisk mulighet til å revitalisere det nordiske samarbeidet og gi det økt politisk tyngde.

Arbeidsliv i Norden inviterer alle som har noe på hjertet til å delta i debatten.

Men hva svarer det norske formannskapet på utfordringen?

Ekspedisjonssjef Rune Solberg, Arbeids- og inkluderingsdepartementet, leder dette året arbeidet i embetsmannskomiteen under arbeidsministrene (EK- A). Komiteen består av embetsmenn og kvinner fra de nordiske land og de selvstyrte områdene Færøyene, Grønland og Åland. Embetsmannskomiteen forbereder og følger opp sakene som tas opp på det årlige arbeidsministermøtet. Embetsmannskomiteen har dessuten nedsatt en rekke utvalg og arbeidsgrupper, som for eksempel arbeidsmarkeds-, arbeidsmiljø- og migrasjonsutvalget, som skal forberede og følge opp samarbeidet innenfor de ulike saksområdene.

Her er Rune Solbergs svar på utfordringen René Høyer Jørgensen har kastet fram:

Et mer aktuelt arbeidslivs-samarbeid

Norge tar gjerne opp hansken.

Ekspedisjonssjef
Rune Solberg,
Arbeids- og
inkluderings-
departementet,
Norge

Sammen med det avgående danske formannskapet har faktisk Norge allerede tatt utfordringen. Med bakgrunn i et vedtak på høstmøtet i Embetsmannskomiteen for arbeidsmarked og arbeidsmiljø (EK-A) har de to landene sammen i begynnelsen av desember 2005 sendt ut et opplegg til EK-As medlemmer. Det inneholder en skisse til en modernisert arbeidsmarkeds- og arbeidsmiljøsektor. Det er de to landenes klare overbevisning at ambisjonen om et mer dynamisk og dagsaktuelt samarbeid krever en restrukturering av utvalgs- og arbeidsgruppestrukturen under EK-A.

Det er flere grunner til at en nå bør benytte anledningen til å skape et fornyet samarbeid på arbeidslivsområdet.

De nordiske samarbeidsministrene besluttet i juni i fjor å redusere antallet ministerråd fra 18 til 11. De forutsatte dessuten at alle ministerråd gjennomgår sin samarbeidsstruktur med sikte på å legge til rette for fornyet dynamikk. Så vel samarbeidsministrenes beslutning, som tunge faktorer på arbeidslivsområdet i Norden tilsier en nødvendig gjennomgang av nordisk samarbeid i forhold til øvrig internasjonalt samarbeid, samt utfordringer landene står overfor i tiden framover.

EUs utvidelse og Sovjetunionens oppløsning har skapt endrede betingelser og utfordringer for Norden. Sammen med globaliseringen som krever økt fokus på europeisk og nordisk konkurransekraft,

dominerer EU/EØS samarbeidet. Den nordiske samarbeidsmodellen påvirkes av dette og utvikler seg mot et regionalt supplement. Samtidig finnes fortsatt en kjerne av typiske nordiske samarbeidsområder, avledet av den særlige karakter som knytter Norden sammen: kultur, språk, et felles verdigrunnlag og samarbeidstradisjon.

Vår samarbeidssektor - arbeidsmarked og arbeidsmiljø - må ta nye grep. De utfordringer globaliseringen stiller oss overfor, vil være et dominerende innslag på de nordiske arbeidsmarkedene. Vi står allerede oppe i en situasjon med økt migrasjon av arbeidstakere og økt internasjonal tjenestebytte. Våre nasjonale arbeidsmarkeder er preget av en aldrende befolkning, høyt sykefravær, utstøting fra arbeidsstyrken og krevende valg knyttet til utformingen av bærekraftige pensjonssystemer. Dette er store utfordringer og tema som bør kunne prege arbeidslivs-samarbeidet i flere år framover, forutsatt at sektorens organisering og aktører tar utfordringen inn over seg.

De internasjonale og nasjonale

utfordringene har brakt arbeidsmarkeds-, arbeidsmiljø- og arbeidsrettsområdet nærmere sammen. Det nordiske modellen integrerer disse områdene på en balansert måte. Modellen er gjenstand for betydelig oppmerksomhet, særlig innen EU. Og mens vi på nasjonalt plan har lang erfaring med å samarbeide godt innenfor hvert enkelt lands rammebetingelser, så har vårt nordiske samarbeid vært mer fragmentert og holdt seg mer på avstand til hverandre. Samarbeidet innen EK-A har bare delvis klart å gjenspeile de utfordringene vi står foran. En hovedforklaring er at sektorens organisering er for fragmentert til å fange de store linjene og sette dem på den politiske dagsorden.

Utvalg løfter i liten grad fram aktuelle politiske temaer til diskusjon til riktig tid. For mange utvalg har for snevre mandater i forhold til de utfordringene vi står overfor. Aktualiteten forvitrer og samarbeidet taper sin rolle. Samtidig har vi også eksempler på at samarbeidet viser dynamikk og evne til å sette avgjørende spørsmål på den politiske dagsorden. Arbeidet med

overgangsordningene på arbeidsmarkedet ved utvidelsen av EU- og EØS-avtalen er eksempel på dette. Det er samtidig en illustrasjon på de tettere bånd mellom arbeidsmarked, arbeidsmiljø og arbeidsrett. En avgjørende forutsetning for dette arbeidet har vært en målrettet og prosjektrettet samarbeidsform.

Det dansk/norske initiativet som nå er til vurdering i landene tar utgangspunkt i nettopp de forhold jeg her har pekt på. Samtidig inneholder det konkrete forslag til endringer i utvalg og arbeidsgruppestrukturen som samlet skal skape:

- Større aktualitet og dynamikk i hele samarbeidets innretning
- Færre utvalg med bredere mandater
- Mer tidsbestemt og formålsrettet organisering
- Økt nasjonal oppmerksomhet på deltakelsen i utvalg
- Et mer dynamisk formannskap
- Mer målrettet bruk av midler

Det er lagt opp til at denne saken skal få sin avklaring på EK-As møte i Oslo 4. april. Lykke til med en god diskusjon Norden rundt !

- **Ønsker du å abonnere på Arbeidsliv i Norden?**
- **Har du synspunkter du ønsker å fremme i "Debatt"?**
- **Er det saker eller tema du ønsker vi skal fokusere?**

Send en e-post til oss i redaksjonen!

Arbeidsliv i Norden og Nordic Labour Journal

utgis av Arbeidsforskningsinstituttet i Oslo på oppdrag fra Nordisk Ministerråd.

Arbeidsliv i Norden henvender seg til alle som arbeider med eller er opptatt av arbeidsmarkeds-, arbeidsmiljø eller arbeidsrettslige spørsmål i Norden.

AIN kommer ut 3 ganger i året; i mars, juni og nov/desember.

Nordic Labour Journal henvender seg først og fremst til lesere utenfor Norden.

NLJ kommer ut 2 ganger i året; i mars og september/oktober.

Abonnement er gratis.

Tidsskriftene redigeres etter de samme regler som gjelder for pressen for øvrig. Journalister fra alle de nordiske land med god kjennskap til lokale og nordiske forhold bidrar til å gjøre tidsskriftene leservennlige og aktuelle.

Med vennlig hilsen
Berit Kvam
ansvarlig redaktør AIN/NLJ
berit.kvam@afi-wri.no